

Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice

Tehelná 18, 972 01 Bojnice

tel.: 046/543 04 19

e-mail: archiv.tn.bo@minv.sk, web: www.minv.sk

Služby pre verejnosť:
pondelok – štvrtok: 07:30 – 15:00

Súčasná budova archívu na Tehelnej ulici v Bojniciach

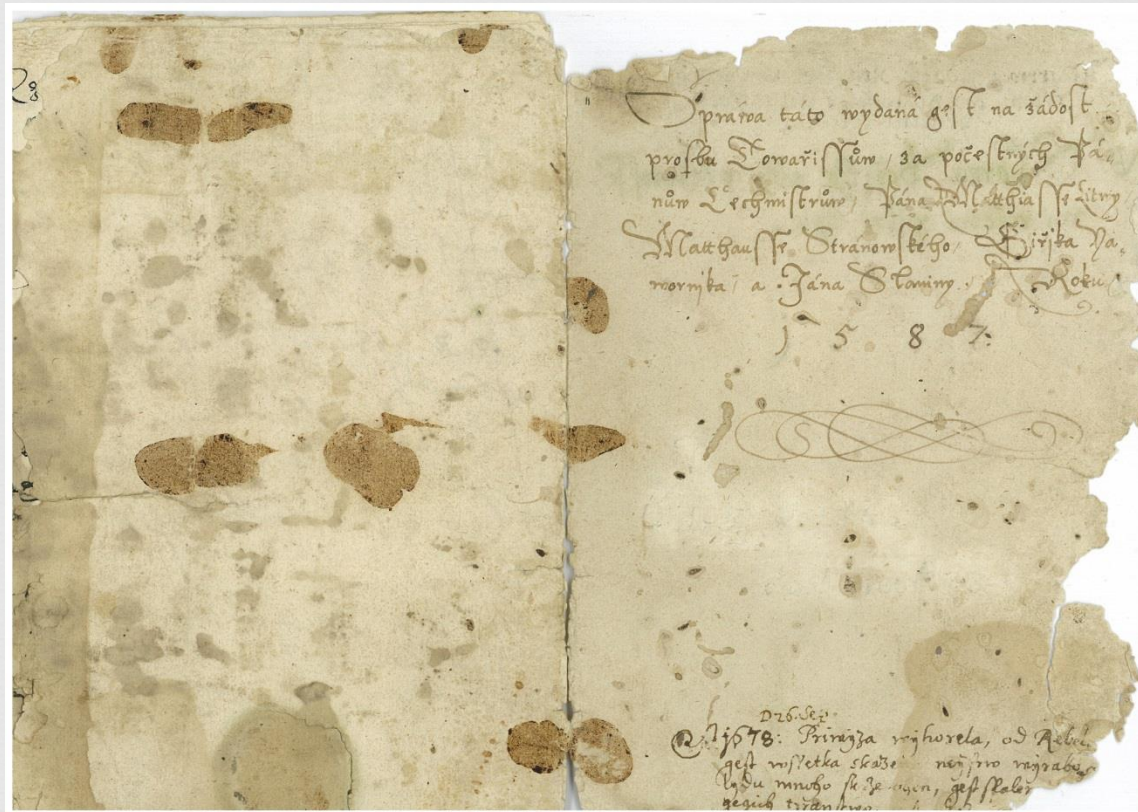

Z histórie archívu

- ☞ prvé zmienky o archívoch v okrese Prievidza: archív mestečka Bojnice sa spomína v roku 1784 a Prievidze v roku 1781, prievidzský mestský archív v roku 1678 počas Thököliho stavovského povstania vyhorel
- ☞ 1952 vznik siete okresných archívov na Slovensku
- ☞ prvý okresný archivár Michal Tulík vymenovaný do funkcie 1. februára 1953
- ☞ prvé sídlo Okresného archívu v Prievidzi v rokoch 1953 – 1956 budova piaristického kláštora
- ☞ v rokoch 1957 – 1961 archív sídlil v dome po bývalom riaditeľovi prievidzského gymnázia Dr. Jánovi Žirkovi na dnešnej Ulici Mikuláša Mišíka v Prievidzi
- ☞ v roku 1961 v archíve pracovali dvaja zamestnanci: Marek Cellary a vyštudovaný archivár Jozef Bilčík

Artikuly tovarišov súkennického cechu z roku 1587,
na prvej strane poznámka o vyhorení Prievidze
v roku 1678

Juraj Adamik
* 02. 05. 1820 Prievidza
† 30. 09. 1887 Prievidza

- notár Prievidze, ktorého môžeme považovať aj za najstaršieho známeho archivára mestského archívu v Prievidzi
- syn Jána Adamika (*17. 12. 1789 Prievidza - †24. 05. 1866 Prievidza) a Alžbety, rod. Škopcovej (*29. 10. 1783 Prievidza - †27. 07. 1826 Prievidza)
- od roku 1834 pôsobil vo funkcii pomocného notára mestečka Prievidza, neskôr ako notár a po rozšírení mestskej kancelárie o ďalších dvoch notárov pôsobil ako prvý alebo hlavný notár až do roku 1885
- prvýkrát sa spomína ako archivár v roku 1848, keď spolu so senátormi Jánom Škopcom, Ignáčom Gramantíkom ako i zástupcom archívu Alexejom Botkom urobili revíziu archívu, vyhotovil súpisy archívnych dokumentov, ktoré boli v polovici 19. storočia uložené v mestskom archíve, prevažnú časť tvorili testamenty prievidzských mešťanov

Sídlo okresného archívu v piaristickom kláštore v čase jeho vzniku

Michal Tulík, prvý okresný archivár v rokoch 1953 – 1958. Za jeho pôsobenia boli do archívu prevzaté archívne dokumenty notárskych úradov, Okresného úradu v Prievidzi, národných i ľudových škôl a finančných inštitúcií, čo tvorilo spolu 763 b. m. archívnych dokumentov.

Sídelná budova archívu v rokoch 1957 – 1961

60. roky 20. storočia

- ☞ v júli 1961 Krajská správa Ministerstva vnútra Banská Bystrica zriadila pre zvýšenie odbornej kvalifikácie archivárov v Stredoslovenskom kraji tri metodické strediska (Liptovský Mikuláš, Lučenec, Prievidza), Okresný archív Prievidza mal metodicky usmerňovať archívy v Žiari nad Hronom a Považskej Bystrici
- ☞ v dňoch 23. až 28. augusta 1961 na základe rozhodnutia komisie obrany v Prievidzi a za súhlasu Okresného národného výboru Prievidza bol archív presťahovaný z Prievidze do Bojníc, jeho sídlom sa stal Bojnický zámok
- ☞ archív sťahovalo 86 brigádnikov, a to vojakov, príslušníkov verejnej bezpečnosti, zamestnancov úradov, podnikov, ale aj občanov zo širokej verejnosti, 64 archívnych fondov tvorilo 23 nákladných áut
- ☞ v roku 1962 bola na miesto archivára Mareka Cellaryho prijatá Oľga Ivaničková (rod. Bražinová)
- ☞ od 1. januára 1969 bolo vytvorené tretie systemizované miesto, ktoré obsadila Mária Vavrová

Jozef Bilčík, prvý zamestnanec s archívnym vzdelaním. V archíve pôsobil v rokoch 1961 – 1976 ako odborný pracovník, neskôr vedúci a napokon riaditeľ. Prácu v archíve pozdvihol na vysokú odbornú úroveň.

Archív sídlil na Bojnickom zámku v rokoch 1961 - 1969

Práca v archíve v 60. a 70. rokoch 20. storočia

- ✎ archivári preberali archívne dokumenty štátnej správy, samosprávy, škôl, súdu, prokuratúry, družstiev, zväzov i spolkov
- ✎ archív spravoval v roku 1974 vyše 250 archívnych fondov, čo predstavovalo 1 200 b. m. archívnych dokumentov z rokov 1383 - 1970
- ✎ práve v tomto období sa začali systematicky spracovávať archívne fondy (okresný úrad, notárske úrady, školy) a vyhotovovali sa k nim aj archívne pomôcky, vypracovaných bolo 50 inventárov, katalógov a súpisov archívnych dokumentov
- ✎ zamestnanci začali intenzívnejšie vykonávať kultúrno-osvetovú činnosť v podobe výstav, prednášok a článkov v rôznych periodikách
- ✎ v rokoch 1969 - 1981 okresný archív sídlil v budove Poľnohospodárskeho nákupného a zásobovacieho závodu Banská Bystrica na Pribinovom námestí v Prievidzi, ktorá bola v havarijnom stave

Sídlo archívu v letech 1969 - 1981

Prelom 70. a 80. rokov 20. storočia

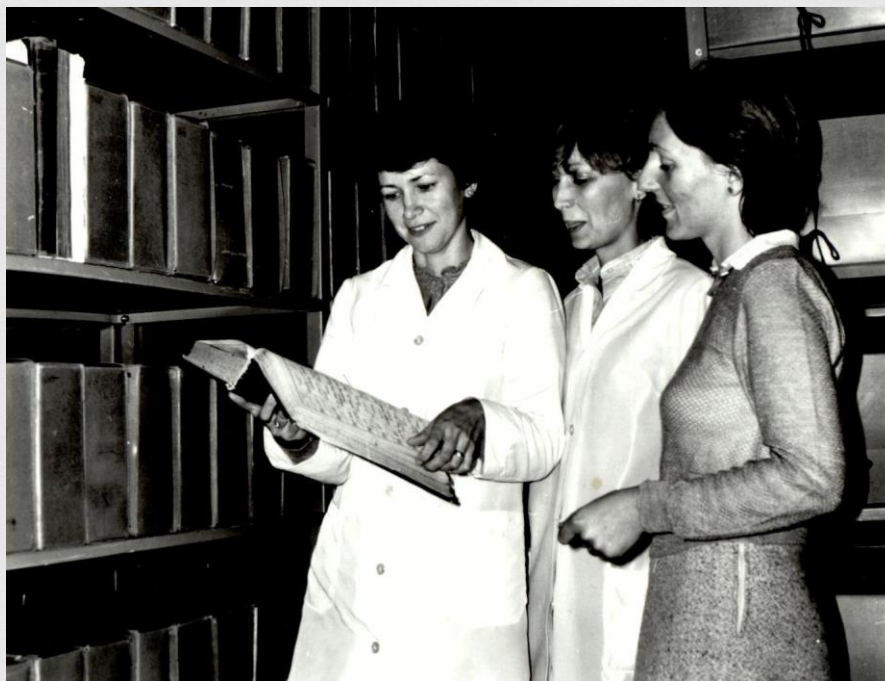

- ❧ v roku 1976 sa riaditeľkou archívu stala Jozefína Svitková
- ❧ pre zlý stav budovy, v ktorej spadol strop a vypukol požiar sa po dlhých rokoch začalo s výstavbou účelovej budovy
- ❧ nová budova archívu bola postavená v rokoch 1978 – 1982 na Tehelnej ulici v Bojniciach
- ❧ v priebehu pár rokov sa dvakrát úplne zmenil kolektív archívu, a to v rokoch 1977 a 1981
- ❧ v roku 1983 sa riaditeľkou archívu stala Danica Simanová, ktorá túto funkciu vykonávala až do 31. 12. 2010
- ❧ archív v 80. rokoch 20. stor. spravoval 584 archívnych fondov, čo predstavovalo 1 347 b. m. písomností

Nová účelová budova archívu v Bojniciach

Zamestnankyne archívu v depozitári novopostavenej účelovej budovy v Bojniciach v roku 1983, zľava: riaditeľka archívu Danica Simanová, Iveta Géczyová (rod. Haláčová) a Marta Gašparovičová.

Zriaďovateľ archívu

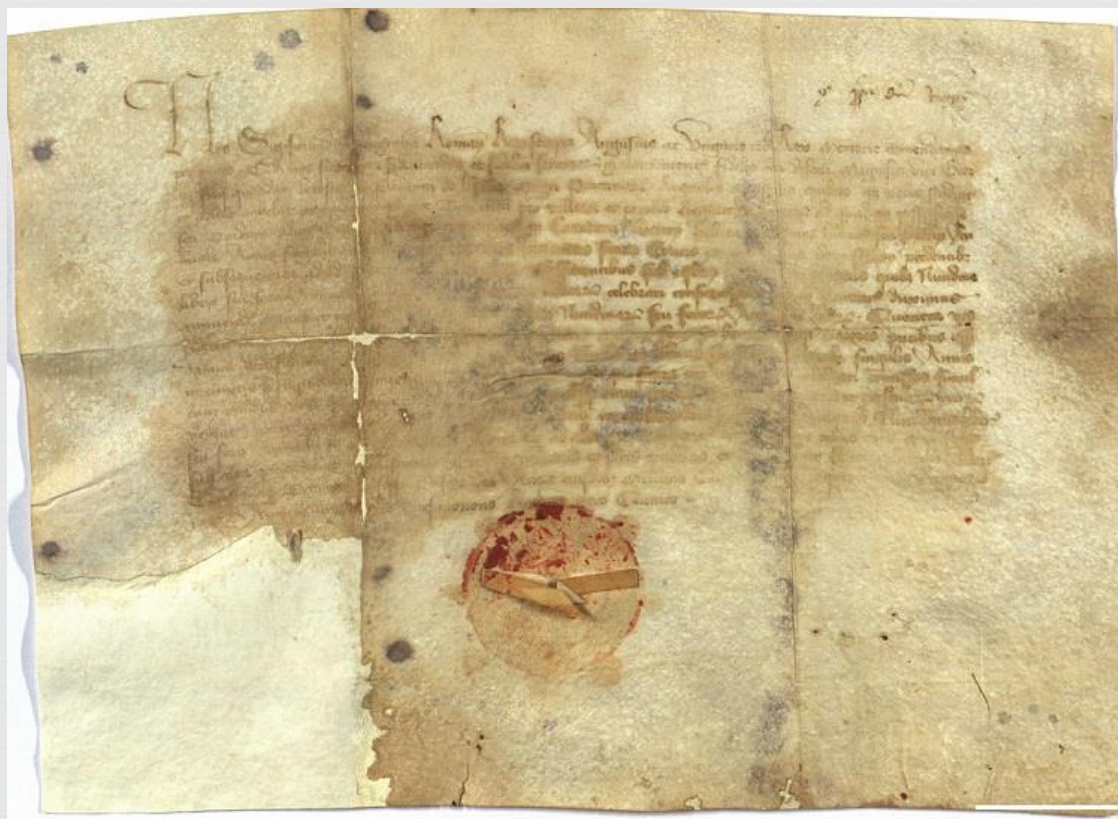
- archív od svojho vzniku v roku 1953 bol zariadením Okresného národného výboru (ONV) Prievidza
- po zániku ONV sa stal v rokoch 1991 – 2002 zariadením Okresného úradu Prievidza
- na základe zákona č. 395/2002 o archívoch a registratúrach Z. z., ktorý vstúpil do platnosti 1. januára 2003 bol vyňatý spod riadenia okresného úradu a začlenený pod Ministerstvo vnútra SR ako pobočka Štátneho archívu v Nitre
- ostatnou novelou zákona o archívoch a registratúrach č. 266/2015 Z. z. sa Štátny archív v Nitre, pobočka Bojnice stal od 1. novembra 2015 pracoviskom Štátneho archívu v Trenčíne

Archívne fondy a dokumenty

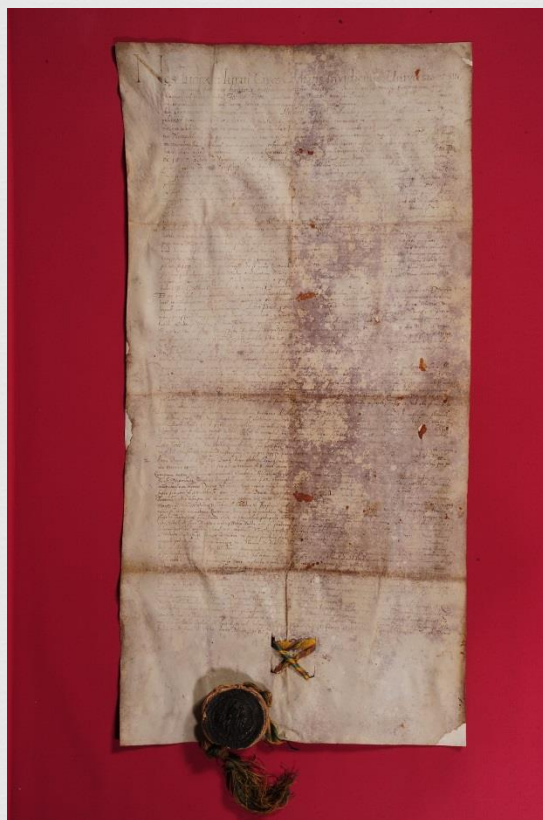

- ❧ v súčasnej dobe je v archíve uložených vyše 800 archívnych fondov v rozsahu viac ako 3 200 b. m. písomností z 15. až 21. stor.
- ❧ najvzácnejšie sú najstaršie fondy Magistrát mesta Prievidza z rokov 1415 - 1899, mestecká Bojnice (1366) 1572 - 1927, Nitrianske Pravno 1650 - 1864, Oslany 1670 - 1914 (1938) a ďalších 14 obcí hornej Nitry z rokov 1653 - 1928, z ktorých sa zachovali len fragmenty
- ❧ významnú pramennú základňu k štúdiu najstaršieho hospodárskeho vývoja hornej Nitry tvoria cechové dokumenty 25 archívnych fondov cechov z Bojníc, Brezian, Handlovej, Nitrianskeho Pravna, Oslan a Prievidze
- ❧ ucelenejšie sú fondy notárskych úradov z rokov 1867 - 1945, Okresného úradu v Prievidzi 1923 - 1945, Okresného národného výboru v Prievidzi 1945 - 1990, ale aj mestských a miestnych národných výborov z rokov 1945 - 1990
- ❧ pozoruhodné sú fondy súdu, prokuratúry, škôl, hospodárskych, zdravotníckych, kultúrnych organizácií a inštitúcií, družstiev, spolkov, ale aj osobné fondy významných osobností žijúcich alebo pôsobiacich istý čas v okrese Prievidza (akademický maliar Imrich Vysočan, archeologička Marta Remiašová, rímskokatolícky farár Mikuláš Mišík či pedagóg, biológ, prírodovedec Ján Martin Novacký).

Medzi najstaršie archívne dokumenty patria stredoveké pergamenové listiny z archívneho fondu Magistrát mesta Prievidza. Najstaršia zachovaná je listina uhorského kráľa Žigmunda zo 7. apríla 1415, ktorou udeľuje Prievidzi trhové právo s výročným jarmokom na sviatok Nájdenia kríža 3. mája.

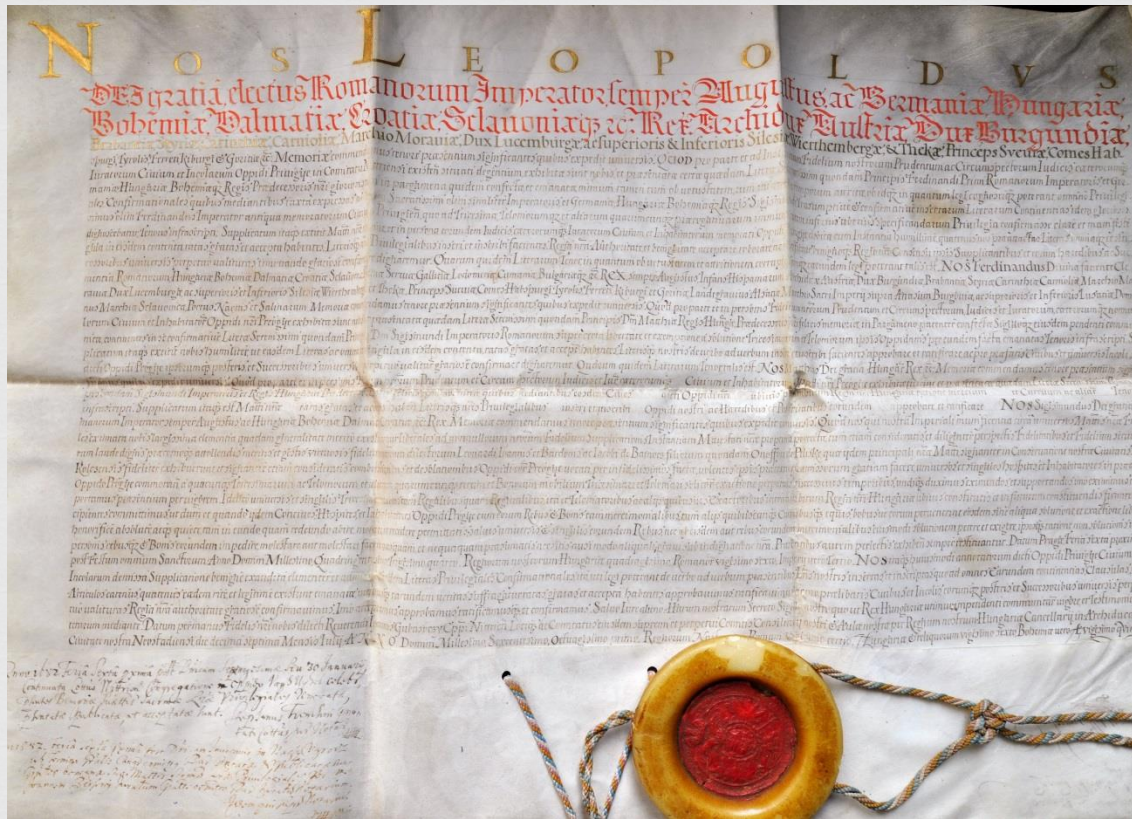

Výnimočná je jediná zachovaná listina richtára a prísazných Prievidze z roku 1616 s privesenou veľkou pečaťou zobrazujúcou sv. Bartolomeja, potvrdzujúcou odpisy zmlúv a kvitancií zaregistrovaných v mestských protokoloch, ktoré sa týkali vysporiadania majetku necpalského zákupného richtára Mateja.

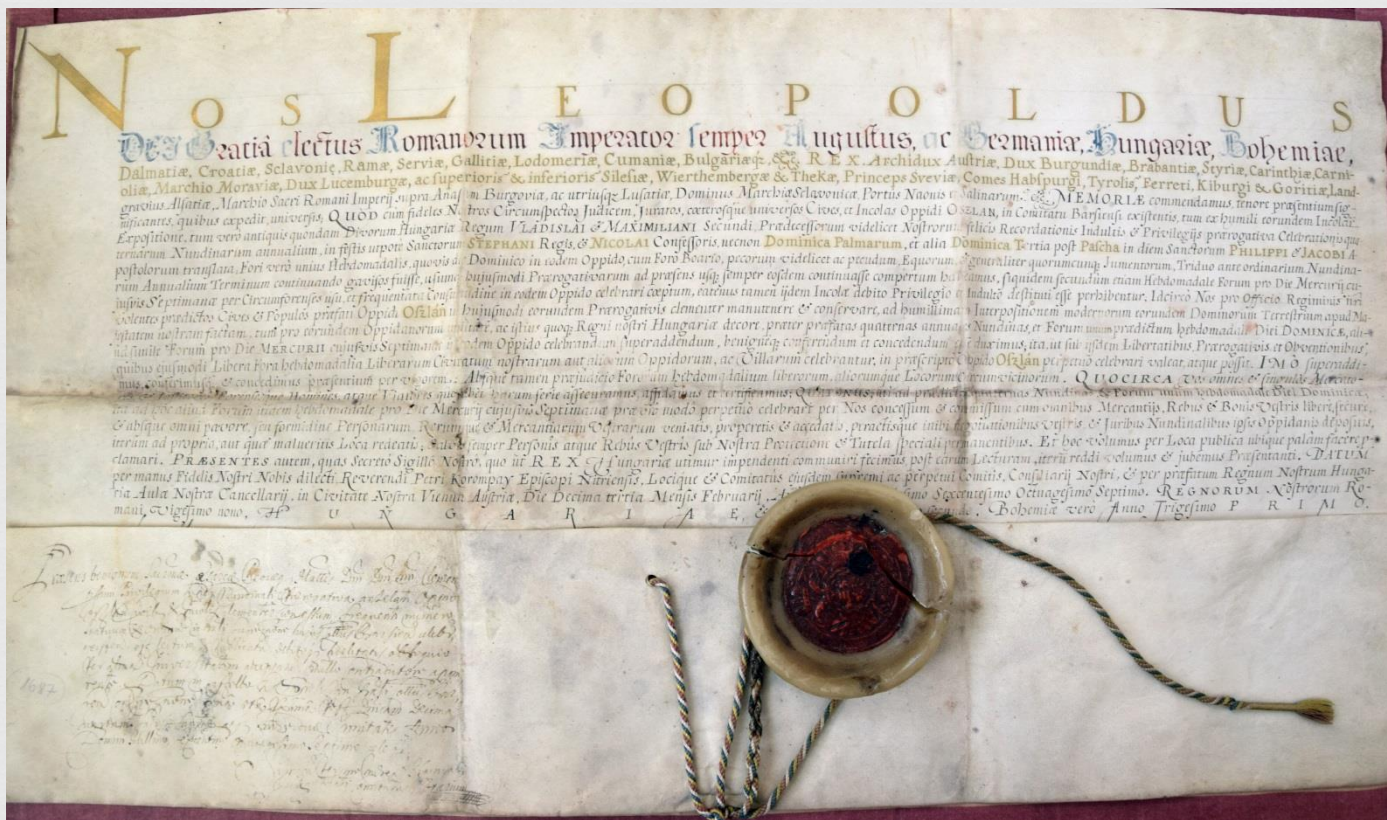

Novoveké listiny sa zachovali okrem fondu Magistrát mesta Prievidza aj vo fondoch Mestečko Oslany a Mestečko Nitrianske Pravno.

Listina, ktorou cisár a kráľ Leopold I. na žiadosť mešťanov Prievidze dňa 17. júla 1681 overil confirmácie Ferdinanda I. a Mateja Korvína potvrdzujúce listinu Žigmunda Luxemburského z roku 1435, ktorou oslobodil Prievidžanov od platenia tridsiatkov a mýtného.

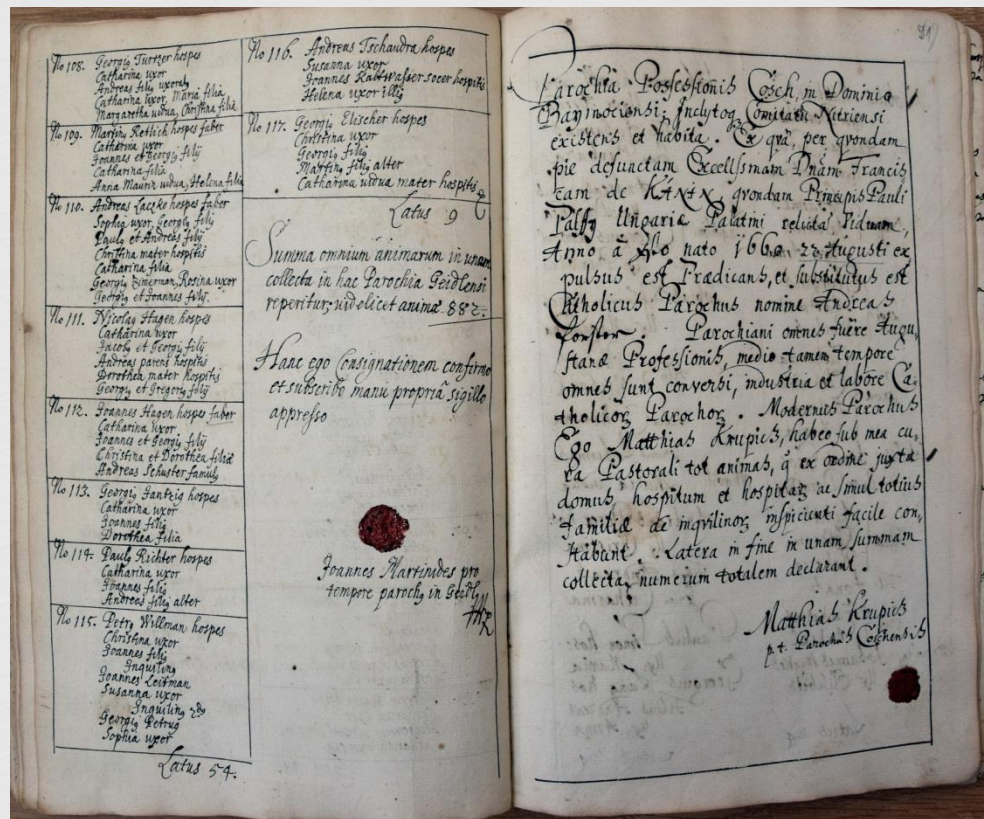
Výsadná listina uhorského kráľa Leopolda I. z roku 1687, ktorou udelil mestečku Oslany trhové výsady s právom konať štyri ročné jarmoky počas roka, na sviatky sv. Štefana kráľa, sv. Mikuláša Vyznávača, sv. Filipa a Jakuba a na Kvetnú nedeľu, jedného týždenného trhu každú nedeľu a konanie trhov s dobytkom tri dni pred uvedenými výročnými jarmokmi. Súčasne povolil konanie druhého týždenného trhu v stredu (dies Mercurii).

Erbová listina (armáles) uhorského krále Rudolfa II. z roku 1599 o povýšení Martina Kornera, jeho manželky a dětí do šlechtického stavu.

Pre štúdium demografie a genealógie okrem matrik je vzácnym archívnym dokumentom najstarší súpis obyvateľov obcí vo farnostiach bojnického panstva z roku 1675 uložený vo fonde Mestečko Bojnice.

Prekrásne iluminované sú archívne dokumenty z fondov cechov, ako na pergamene písaný a iluminovaný výučný list Ondreja Dubnovicza zo Zlatých Moraviec vyhotovený krajčírskym cechom v Prievidzi 25. februára 1731 aj s pretlačenou pečaťou cechu.

Skvostom je 86 listová kniha novoprijatých majstrov cechu čižmárov z Nitrianskeho (Nemeckého) Pravna vedená v rokoch 1730 – 1912, v ktorej je každý jeden list iluminovaný inou kresbou alebo ľudovým ornamentálnym vzorom.

Kovová schránka na uchovávanie listín zo 17. storočia, ktorej účelom bola ochrana listín pred požiarom a poškodením.

Jedným z novších druhov archívnych dokumentov sú pohľadnice a fotografie.
Pohľadnica zobrazujúca severnú časť Alžbetinho námestia v Prievidzi
z prelomu 19. a 20. storočia.

Üdvözlet Privigyérol.

Fotografia autobusu bratov Grambličkovcov, premávajúceho na trati
Valaská Belá-Nováky-Prievidza v období 1. ČSR.

Spoločný cestovný pas banského merača z Handlovej Aladára Schöffera
a jeho manželky Irmy z roku 1922.

- 2 -

OSOBNÝ POPIS
SIGNALEMENT

Manželka - Femme

Zamestnanie / Profession | *hansky merac* | *devička*

Rodisko a datum / Lieu et date de naissance | *Gallava* | *Košice* | *1896*

Bydlisko / Domicile | *Handlova* | *Handlova*

Obličaj / Visage | *modrý* | *modrý*

Barva očí / Couleur des yeux | *modrý* | *hruškový*

Barva vlasov / Couleur des cheveux | *hruškový* | *čierny*

Zvláštne znamenie / Signes particuliers | / | /

DETI - ENFANTS

Meno / Nom	Vek / Age	Pohlavie / Sexe
<i>Aladár</i>	<i>27</i>	<i>mužský</i>

- 3 -

Manželka - Femme

Uradné razítko

PODPIS MAJITEĽA
SIGNATURE DU TITULAIRE

Aladár Schöffler

A JEHO MANŽELKY
ET DE SA FEMME

Podpis úradníka vydávajúceho cestovný pas:
Signature de l'agent délivrant le passeport:

[Signature]

V zbierke máp a plánov sa nachádza aj kolorovaná mapa mestečka a chotára Prievidze od Jána Gregoroviča z roku 1863.

Množstvo informácií z obdobia 1. ČSR a slovenského štátu obsahuje dobové periodikum Náš kraj, ktoré vychádzalo v rokoch 1919 - 1944.

Franko Madva.

Napísal Vilém Pustýň-16th.

(Pokračovanie)

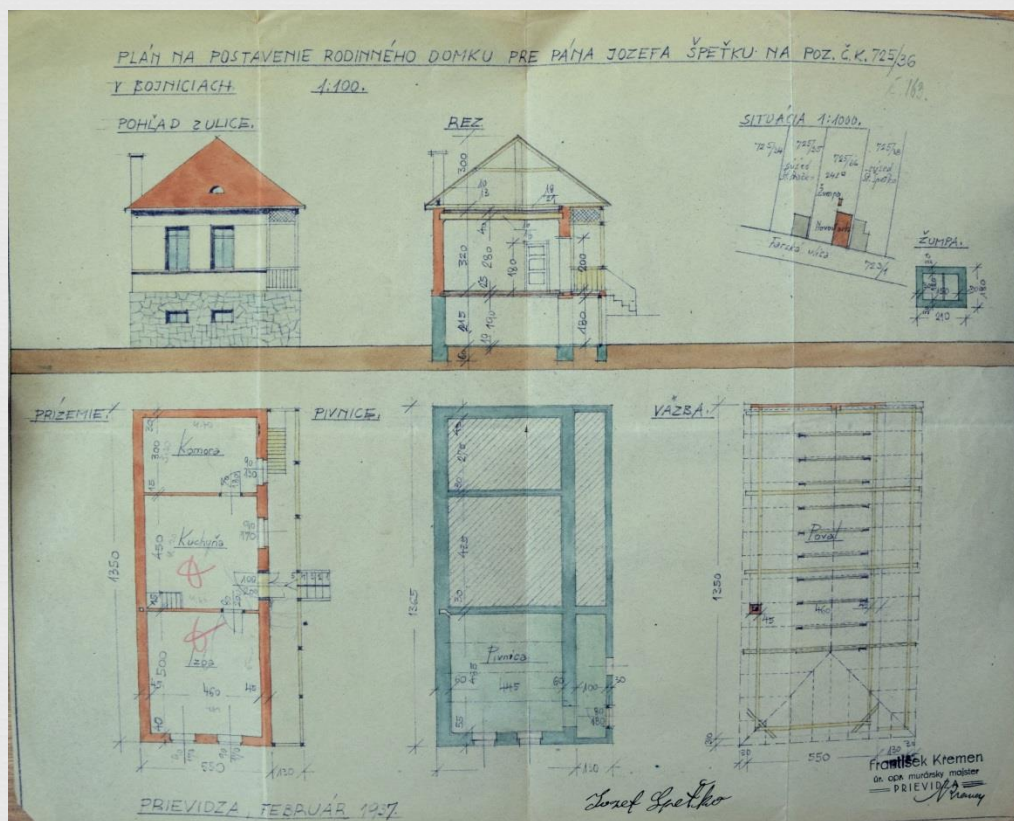
Horami sa, že jeho budú dobre, opovrhovať a súhlasiť so ňou. Jeho opovrhovanie mal veľkú morálnu hodnotu, keďže to znamenalo vymanenie sa z výkladu, ktorý jeho voleními sa domnieva, že potrebuje vypracovať a vytvárať nové názory. Jeho názory sa líšili od názorov jeho súčasníkov a jeho súčasníkov. Jeho názory boli v súlade s názorami jeho súčasníkov a jeho súčasníkov. Jeho názory boli v súlade s názorami jeho súčasníkov a jeho súčasníkov.

Jeho v súčasnosti ostáva. Teda sa už s tým, čo sa mu stalo, musí sa ho zbaviť. Jeho názory sa líšili od názorov jeho súčasníkov a jeho súčasníkov. Jeho názory boli v súlade s názorami jeho súčasníkov a jeho súčasníkov. Jeho názory boli v súlade s názorami jeho súčasníkov a jeho súčasníkov.

reklamizovali staré občanské právo. Mnoho mal otvorený program kultúry a školstva, ktorý naplnením ten, ktorý, narypšovali sa nad sebou nie mal. Je to, ktorý naplnením v našom deň, ktorý naplnením k stranej strane, oparovať, potom a rýdzením ľuďmi. Teda, ktorí, ktoré prichádzajú na prístupnú možnosť, teda na samostatnosť, však začali naše právo patriť, ktorý, ktorý a mnohých, ktorí je právo historické.

Masaryk zastával sa však len proti potrebnosti a romantizmu národnej politiky, ale s jasnou radosťou proti katolíckosti a materializmu politiky súdnej. Masaryk odmietol marxizmus a štátnu ekonomiku, ktorá by mala byť v rukách štátu. Masaryk zastával sa však len proti potrebnosti a romantizmu národnej politiky, ale s jasnou radosťou proti katolíckosti a materializmu politiky súdnej. Masaryk odmietol marxizmus a štátnu ekonomiku, ktorá by mala byť v rukách štátu.

Plán rodinného domu Jozefa Špeťku v Bojniciach vyhotovený murárskym majstrom Františkom Kremenom z Prievidze v roku 1937.

V zbierke dobovej dokumentácie sa nachádzajú rôzne plagáty, úradné vyhlášky, letáky, programy kultúrnych, športových podujatí, volebné hlasovacie lístky a volebné spravodaje.

Plagát k III. ročníku rýchlostného okruhu Cígelského baníka z roku 1966.

Jeden z depozitárov archívu, v ktorom musia byť dodržané všetky predpísané podmienky na úschovu a ochranu archívnych dokumentov podľa vyhlášky MV SR č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (teplota 16 °C \pm 2°C , vlhkosť 50% \pm 5%, obmedzené osvetlenie).

Bádateľňa archívu, v ktorej môžu bádatelia, po dohodnutí si termínu, študovať archívne dokumenty.

„Chudobný je národ, chudobné je spoločenstvo,
chudobná je rodina, ktorá si nectí minulosť
a tradície, ešte chudobnejší je však ten, kto
svoju tradíciu nechce poznať.“

Lev Nikolajevič Tolstoj

- ☞ Ďakujem za pozornosť!
- ☞ 15. október 2021
- ☞ Zuzana Kotianová